

1

4 PRINCIPY VEDENÍ ROZHOVORU O OČKOVÁNÍ

- 1 Naslouchajte
s empatií
a respektem

- 2 Ptejte
se otevřeně

- 3 Sdílejte
informace
srozumitelně
a otevřeně

- 4 Podělte se
o své zkušenosti
s očkováním

JAK MLUVIT O OČKOVÁNÍ SROZUMITELNĚ A CITLIVĚ?

Ministerstvo
zdravotnictví

1 **Naslouchejte s empatií a respektem**

Naslouchejte obavám druhého člověka bez odsuzování. Dejte mu prostor ptát se a mluvit o tom, co ho zajímá nebo čeho se obává.

2 **Ptejte se otevřeně**

Lépe tak porozumíte otázkám, obavám i potřebám druhého člověka.

3 **Sdílejte informace srozumitelně a otevřeně**

Pokud si nejste odpovědí jistí, řekněte to otevřeně a nabídněte, že informaci ověříte.

4 **Podělte se o své zkušenosti s očkováním**

Řekněte, proč jste se pro očkování rozhodli vy sami. Osobní zkušenost může být pro druhého člověka srozumitelnější než obecné informace.

2

JAK FUNKUJE OČKOVÁNÍ?

3 Dostanete se
do kontaktu s **virem**
nebo **bakterií**?

1 Dostanete **vakcínu**.

2 Vaše tělo si vytváří **protilátky**.

4 Protilátky **pomáhají**
tělu s virem
nebo bakterií **bojovat**.

5 Díky tomu **neonemocníte**,
nebo nemoc **proběhne**
mírněji.

Ministerstvo
zdravotnictví

PROČ JE OČKOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

JAK FUNKUJE OČKOVÁNÍ?

Vakcína **chrání** vaše tělo **před bakteriemi nebo viry**.
Po očkování si organismus vytváří protilátky, které mu pomáhají s nemocí bojovat.

Zatímco některá infekční onemocnění proběhnou bez větších obtíží, jiná mohou způsobit **závažné komplikace**, vyžadovat hospitalizaci, zanechat dlouhodobé následky nebo v nejhorším případě skončit úmrtím.

Mnoho infekčních onemocnění se snadno šíří mezi lidmi.
Očkování proto pomáhá chránit nejen vás, ale i vaše blízké a další osoby ve vašem okolí.

3 Setkáte se s **bakterií** nebo **virem**, proti kterému jste byli očkovaní?

1 Dostanete **vakcínu**.
Ta obsahuje neškodnou podobu bakterie nebo viru, případně jejich části.

4 Protilátky rozpoznají bakterii nebo virus a pomohou tělu s nimi účinně **bojovat**.

2 Po očkování si tělo vytvoří **protilátky** a zároveň si vytvoří „imunitní paměť“.

5 Díky tomu **neonemocníte**, nebo bude mít nemoc **mírnější průběh**.

3

PROČ SE NECHAT OČKOVAT?

Očkování je jedním ze způsobů,
jak chránit zdraví.
Nechat se očkovat má smysl
z několika důvodů.
Očkování chrání:

1

Vás samotné

Očkování vás chrání
před nemocí nebo
jejím těžkým
průběhem.

2

Lidi ve vašem okolí

Očkováním pomáháte
chránit svou rodinu,
přátele i lidi, o které se
staráte.

3

Celou společnost

Očkováním chráníte
všechny.

PROČ SE NECHAT OČKOVAT?

Díky očkování vůbec neonemocníte, nebo bude mít onemocnění mírnější průběh. Zároveň se snižuje pravděpodobnost, že nemoc přenesete na ostatní. Očkování má proto smysl z několika důvodů:

1

Chráníte sebe

Pro vás samotné má očkování 3 důležité výhody:

- snižuje se riziko onemocnění;
- nemoc má často mírnější průběh;
- klesá riziko komplikací a dlouhodobých následků.

2

Chráníte lidi ve vašem okolí

Pokud díky očkování neonemocníte nebo bude mít onemocnění mírnější průběh, je menší pravděpodobnost, že nákazu přenesete na další osoby.

Očkování proto pomáhá chránit lidi, které máte rádi:

- vašeho partnera nebo partnerku;
- vaši rodinu;
- vaše přátele;
- lidi, o které se staráte.

3

Chráníte celou populaci

Očkování pomáhá chránit celou populaci:

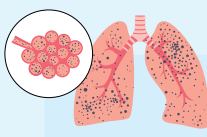
- pomáhá zpomalovat šíření infekčních onemocnění mezi lidmi;
- tím chrání i ty, kteří se nemohou nechat očkovat;
- díky tomu onemocní méně lidí a některé nemoci mohou postupně vymizet.

Ministerstvo
zdravotnictví

4

DOPORUČENÁ OČKOVÁNÍ PRO DOSPĚLÉ OSOBY OD 60 LET

OČKOVÁNÍ PROTI	ÚHRADA Z VEŘEJ. ZDRAV. POJIŠTĚNÍ*	PŘEOČKOVÁNÍ	OČKOVÁNÍ PROTI	ÚHRADA Z VEŘEJ. ZDRAV. POJIŠTĚNÍ*	PŘEOČKOVÁNÍ		
	Chřipce	ANO, od 65 let	Každý rok		Pásovému oparu	NE	Potřeba přeočkování zatím není stanovena
	Pneumo- kokovým onemocněním	ANO, od 65 let	Podle doporučení lékaře		Černému kašli	NE	Doporučuje se v kombinaci s očkováním proti tetanu
	Klíštové encefalitidě	ANO, od 50 let	Pravidelně podle očkovacího schématu		Tetanu	ANO	Každých 10-15 let a při závažných poraněních dle rozhodnutí ošetřujícího lékaře

* Podmínky úhrady se mohou měnit. Aktuální informace vám poskytne váš lékař nebo zdravotní pojišťovna.

OČKOVÁNÍ JE DŮLEŽITÉ I V DOSPĚLOSTI

PRO VŠECHNY OD 60 LET

- Některé vakcíny poskytují dlouhodobou ochranu. Účinek jiných vakcín však časem slábne, a proto je potřeba očkování opakovat. S přibývajícím věkem se účinnost imunitního systému snižuje.
- Pokud je vám více než 60 let, doporučují se některá přeočkování, aby ochrana před nemocemi zůstala dostatečná.

V některých případech potřebujete další očkování:

- pokud navštěvujete rodinu nebo přátele v zahraničí nebo cestujete;
- kvůli práci;
- jste-li rizikový pacient.

CHCETE SI ZKONTROLOVAT SVÁ OČKOVÁNÍ?

Existují 3 způsoby, jak zjistit, která očkování jste již absolvovali:

- podívejte se do svého očkovacího průkazu;
- zeptejte se svého praktického lékaře;
- pokud máte přístup ke své elektronické zdravotní dokumentaci; můžete informace najít také tam.

Ministerstvo
zdravotnictví

5

VAKCÍNY JSOU VELMI BEZPEČNÉ

1 Jsou důkladně **testovány**

2 Používají se po **celém světě**

3 Očkují se lidé **všech věkových skupin – od dětí po seniory**

4 Rizika spojená s očkováním jsou obvykle **výrazně nižší** než rizika samotného onemocnění

VS

VAKČÍNY JSOU VELMI BEZPEČNÉ

PROČ JSOU VAKČÍNY POVAŽOVÁNY ZA BEZPEČNÉ?

- Vakcíny procházejí velmi **přísnými testy** bezpečnosti.
- I po schválení vakcíny vědci dál **sledují její bezpečnost**.
- Očkovány jsou **miliony lidí** po celém světě.
- **Závažné nežádoucí účinky** jsou velmi **vzácné**.
- Očkování je mnohem **bezpečnější** než prodělání samotné nemoci.
- Některé nemoci mohou ohrozit život. Očkování **snižuje riziko**, že vážně onemocníte nebo zemřete.

PŘED OČKOVÁNÍM SE PORAĎTE SE SVÝM LÉKAŘEM, POKUD:

- máte horečku nebo akutní onemocnění;
- jste v minulosti prodělali závažnou alergickou reakci;
- máte zdravotní obtíže nebo si nejste jistí, zda je pro vás očkování vhodné.

Ministerstvo
zdravotnictví

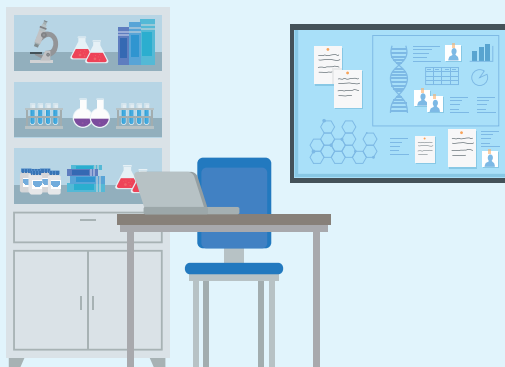
6

KDE SE MOHU NECHAT OČKOVAT?

1 Praktický lékař

2 Očkovací místo /
centrum

3 Centra cestovní
medicíny

KDE SE MOHU NECHAT OČKOVAT?

OČKOVÁNÍ SE PROVÁDÍ:

- **U praktického lékaře** – většinu očkování dospělých zajišťují praktičtí lékaři. Pokud ho váš praktický lékař neprovádí, můžete se obrátit na jiného praktického lékaře, který očkuje i neregistrované pacienty, nebo na očkovací centrum.
- **Očkovací místa / centra** – vhodná hlavně tehdy, když váš praktický lékař konkrétní vakcínu nemá k dispozici nebo dané očkování neposkytuje.
- **Centra cestovní medicíny** – kromě doporučených očkování poskytují také poradenství a očkování související s cestováním do zahraničí.

Ministerstvo zdravotnictví a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR provozují online mapu očkovacích míst. Vyhledávat můžete podle místa nebo typu požadovaného očkování.

Mapa obsahuje očkovací místa, která se do systému dobrovolně zapojila a sdílejí informace o poskytovaných očkováních.

Přehled zapojených pracovišť naleznete na **ockoreport.uzis.cz**.

Ministerstvo
zdravotnictví

7

NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY VAKCÍN

Po očkování se mohou objevit mírné nežádoucí účinky. To je běžné.

1 Bolest

2 Zarudnutí v místě vpichu nebo otok

3 Horečka

4 Nežádoucí účinky většinou rychle zmizí

NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY VAKCÍN

Ministerstvo
zdravotnictví

MŮŽE MI VAKCÍNA ZPŮSOBIT ONEMOCNĚNÍ?

Očkování nemůže způsobit onemocnění, proti kterému je očkování určeno.

Po očkování se mohou objevit mírné nežádoucí účinky. To je běžné a znamená to, že tělo na vakcínu reaguje.

Vakcína pomáhá tělu naučit se nemoc rozpoznat a bránit se jí.

Po očkování se mohou objevit nežádoucí účinky. Nejčastěji se objevují:

- bolest, zarudnutí nebo otok v místě vpichu;
- horečka;
- bolest hlavy;
- bolest svalů;
- únava.

Příznaky se liší podle typu vakcíny a obvykle za 1 až 2 dny odezní.

Samotná nemoc bývá často mnohem závažnější než nežádoucí účinky očkování.

Závažné nežádoucí účinky jsou vzácné. Pokud potíže trvají déle nebo se zhoršují, obraťte se na svého lékaře.

Před každým očkováním lékař posuzuje zdravotní stav pacienta a ověřuje, zda je očkování v dané situaci vhodné.

Po očkování počkejte **15 minut**, aby bylo možné zkontrolovat, že je vše v pořádku.

8

PROČ SE CHRÁNIT PŘED ČERNÝM KAŠLEM?

Černý kašel je vysoce nakažlivé onemocnění dýchacích cest.

- 1** **Může postihnout každého**
Černým kašlem mohou onemocnět děti, dospělí i senioři.

- 2** **U seniorů může mít závažný průběh**
Onemocnění může způsobit závažné komplikace a vyžadovat hospitalizaci.

- 3** **Očkování pomáhá chránit vás i ostatní**
Očkováním chráníte sebe i své blízké.

PROČ SE CHRÁNIT PŘED ČERNÝM KAŠLEM?

Ministerstvo
zdravotnictví

Černý kašel (pertuse) je vysoce nakažlivé bakteriální onemocnění dýchacích cest. Projevuje se dlouhotrvajícími záchvaty kašle.

Největší riziko představuje pro:

- novorozence a malé děti;
- seniory;
- osoby s chronickým onemocněním plic nebo jiným závažným dlouhodobým onemocněním.

- seniorům;
- chronicky nemocným (zejména s onemocněním plic);
- osobám s poruchou imunity;
- zdravotnickým a sociálním pracovníkům pečujícím o ohrožené osoby (např. na novorozeneckých, dětských, infekčních a pneumologických odděleních nebo v pobytových zařízeních pro seniory).

PRO KOHO JE OČKOVÁNÍ VHODNÉ?

Očkování proti černému kašli je doporučeno zejména:

- těhotným ženám;

JAK JE OČKOVÁNÍ HRAZENO?

Dospělí si očkování proti černému kašli hradí zpravidla sami. Mohou využít i příspěvků zdravotních pojišťoven na očkování.

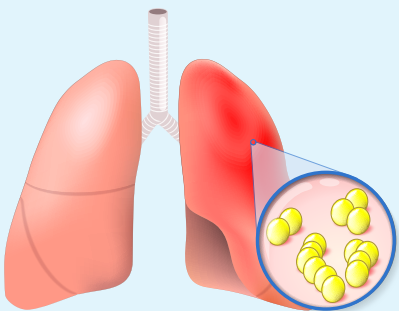
Od 18 let věku je doporučeno nechat se přeočkovat alespoň jednou v dospělosti.

PROČ SE CHRÁNIT PŘED PNEUMOKOKY?

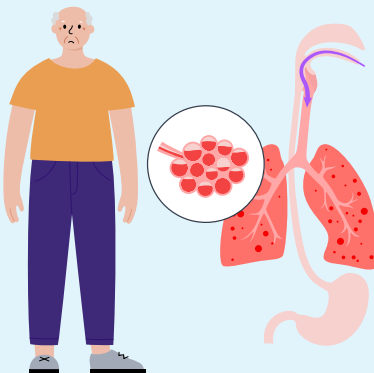
Pneumokoky jsou bakterie, které mohou způsobit závažná onemocnění.

1 Mohou způsobit závažná onemocnění

Pneumokoky patří mezi časté příčiny zápalu plic, zánětu mozgových blan nebo infekce krve s postižením řady orgánů.

2 Nejvíce ohrožují seniory S přibývajícím věkem roste riziko závažného průběhu onemocnění.

3 Riziko je vyšší také u chronicky nemocných Vyšší riziko mají například lidé s onemocněním srdce, plic, ledvin, jater nebo cukrovkou.

PROČ SE CHRÁNIT PŘED PNEUMOKOKY?

Pneumokoky jsou bakterie, které mohou způsobit závažná onemocnění, například zápal plic, zánět mozkových blan nebo infekci krve.

Nejvyšší riziko závažného průběhu mají:

- osoby starší 65 let;
- malé děti;
- osoby s oslabenou imunitou;
- osoby s chronickým onemocněním srdce, plic, ledvin, jater nebo cukrovkou.

PROČ JE OČKOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

Očkování pomáhá chránit před závažným průběhem onemocnění, komplikacemi a hospitalizací.

PRO KOHO JE OČKOVÁNÍ VHODNÉ?

Očkování je doporučeno zejména lidem ve věku 65 let a starším a lidem se zvýšeným rizikem závažného průběhu onemocnění.

JAK JE OČKOVÁNÍ HRAZENO?

Očkování proti pneumokokovým onemocněním je hrazeno z veřejného zdravotního pojištění osobám starším 65 let a vybraným rizikovým skupinám.

Ministerstvo
zdravotnictví

PROČ SE CHRÁNIT PŘED CHŘIPKOU?

Chřipka není obyčejné nachlazení. Může způsobit závažné zdravotní komplikace.

- 1 Může mít závažný průběh**
Chřipka může způsobit zápal plic a další zdravotní komplikace.

- 2 Nejvíce ohrožuje seniory**
S přibývajícím věkem roste riziko komplikací, hospitalizace i úmrtí.

- 3 Riziko je vyšší u chronicky nemocných**
U lidí s chronickým onemocněním může chřipka zhoršit průběh základního onemocnění a zvýšit riziko komplikací.

PROČ SE CHRÁNIT PŘED CHŘIPKOU?

Chřipka není běžné nachlazení. Jde o vysoce nakažlivé virové onemocnění, které může způsobit řadu zdravotních komplikací nebo zhoršit již existující chronická onemocnění. Projevuje se horečkou, kašlem, bolestí hlavy, bolestí svalů a výraznou únavou.

Nejvyšší riziko závažného průběhu mají:

- osoby vyššího věku;
- lidé s chronickým onemocněním;
- lidé s oslabenou imunitou;
- těhotné ženy;
- malé děti.

PROČ JE OČKOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

Očkování pomáhá snížit riziko onemocnění chřipkou. Především však snižuje riziko závažných komplikací, hospitalizace a úmrtí.

KDY JE VHODNÉ OČKOVÁNÍ?

Nejvhodnější doba pro očkování je před začátkem chřipkové sezóny, ideálně na podzim. Pro zachování ochrany se doporučuje očkování opakovat každý rok.

JAK JE OČKOVÁNÍ HRAZENO?

Osoby vyššího věku a vybrané rizikové skupiny mají očkování proti chřipce hrazeno z veřejného zdravotního pojištění. Ostatní mohou využít příspěvky zdravotních pojišťoven v rámci fondů prevence nebo od zaměstnavatelů v rámci zaměstnaneckých benefitů.

Ministerstvo
zdravotnictví

11

PROČ SE CHRÁNIT PŘED COVIDEM-19?

Covid-19 může mít u některých lidí závažný průběh.

1

**Covid-19
může mít
závažný
průběh**

2

**Nejvíce
ohrožuje
seniory**

3

**Chronická
onemocnění
zvyšují
riziko
závažného
průběhu
covidu-19**

4

**Očkování
pomáhá
chránit před
hospitalizací**

PROČ SE CHRÁNIT PŘED COVIDEM-19?

Covid-19 je infekční onemocnění, které může mít u některých lidí závažný průběh. Nejvíce ohroženi jsou senioři a lidé s chronickými onemocněními.

Vyšší riziko závažného průběhu mají:

- lidé starší 60 let;
- osoby s onemocněním srdce a cév;
- lidé s vysokým krevním tlakem;
- osoby s chronickým onemocněním plic;
- lidé s cukrovkou;
- osoby s obezitou.

PROČ JE OČKOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

Očkování významně snižuje riziko závažného průběhu onemocnění, hospitalizace a úmrtí.

KDY JE VHODNÉ OČKOVÁNÍ?

Očkovat se můžete kdykoliv během roku. O vhodném termínu se poraďte se svým lékařem.

JAK JE OČKOVÁNÍ HRAZENO?

Očkování je hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.

Ministerstvo
zdravotnictví

12

PROČ SE CHRÁNIT PŘED PÁSOVÝM OPAREM?

Pásový opar je bolestivé infekční virové onemocnění, které může mít dlouhodobé následky.

1

**Riziko
onemocnění se
s věkem zvyšuje**

3

**Vyšší riziko
hrozí i lidem
s oslabenou
imunitou
a chronickým
onemocněním**

2

**Pásový opar
může výrazně
negativně
ovlivnit
každodenní
život**

4

**Očkování
pomáhá
předcházet
onemocnění
i jeho
komplikacím**

PROČ SE CHRÁNIT PŘED PÁSOVÝM OPAREM?

Pásový opar způsobuje stejný virus jako plané neštovice. Po jejich prodělání zůstává v těle a po letech se může znovu projevit. Typická je bolestivá vyrážka, někdy provázená dlouhodobými zdravotními potížemi.

Vyšší riziko mají:

- lidé starší 50 let;
- lidé s oslabenou imunitou;
- lidé s některými chronickými onemocněními.

PROČ JE OČKOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

Očkování pomáhá snížit riziko vzniku pásového oparu i jeho komplikací. Přispívá k ochraně před závažným průběhem onemocnění a dlouhodobou bolestí, která může přetrvávat i po vymizení

vyrážky. Ochrana je důležitá zejména ve vyšším věku, kdy se zvyšuje riziko onemocnění i jeho komplikací.

KDY JE VHODNÉ OČKOVÁNÍ?

Očkovat se lze kdykoliv během roku po konzultaci s lékařem. Vakcína se podává ve 2 dávkách s odstupem 2 až 6 měsíců.

JAK JE OČKOVÁNÍ HRAZENO?

Očkování není běžně hrazeno z veřejného zdravotního pojištění. Zdravotní pojišťovny na něj přispívají v rámci svých fondů prevence.

Ministerstvo
zdravotnictví

13

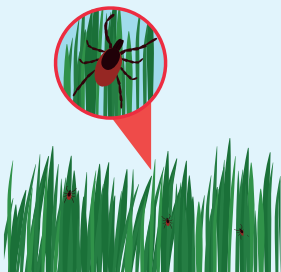
PROČ SE CHRÁNIT PŘED KLÍŠŤOVOU ENCEFALITIDOU?

Klíšťová encefalitida je závažné virové onemocnění, které může postihnout mozek a nervový systém.

1

Klíště můžete potkat téměř kdekoli

Nejen v lese, ale také v parcích, na zahradách nebo při běžných venkovních aktivitách.

2

Onemocnění může mít dlouhodobé následky

I po odeznění akutního onemocnění mohou přetrvávat zdravotní potíže.

3

Riziko závažného průběhu se zvyšuje s věkem

Nejvíce ohroženy jsou osoby starší 50 let.

4

Očkování je nejúčinnější ochranou

Pomáhá předcházet onemocnění i jeho komplikacím.

PROČ SE CHRÁNIT PŘED KLÍŠŤOVOU ENCEFALITIDOU?

Ministerstvo
zdravotnictví

Klíšťová encefalitida je virové onemocnění přenášené nejčastěji infikovaným klíštětem. Může postihnout mozek, mozkové blány a nervový systém. V některých případech může vést k dlouhodobým neurologickým potížím, které mohou výrazně ovlivnit kvalitu života.

Vyšší riziko závažného průběhu mají zejména:

- lidé starší 50 let;
- lidé s oslabenou imunitou;
- lidé s chronickými onemocněními.

PROČ JE OČKOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

Očkování pomáhá předcházet onemocnění i jeho možným komplikacím. Je vhodné pro všechny osoby, které tráví čas v přírodě, na zahradě nebo při venkovních aktivitách.

KDY JE VHODNÉ OČKOVÁNÍ?

Nejvhodnější je zahájit očkování v podzimních nebo zimních měsících, aby byla ochrana vytvořena ještě před začátkem sezóny aktivity klíšťat. Očkovat se však lze během celého roku po konzultaci s lékařem. Pro dlouhodobou ochranu se základní očkování skládá ze 3 dávek. Následně je doporučeno přeočkování ve stanovených intervalech.

JAK JE OČKOVÁNÍ HRAZENO?

Osoby ve věku 50 let a více mají očkování proti klíšťové encefalitidě hrazené z veřejného zdravotního pojištění. Mladším osobám mohou na očkování přispívat zdravotní pojišťovny v rámci svých preventivních programů. Podmínky a výše příspěvků se liší podle jednotlivých zdravotních pojišťoven.